

Özürllük Ölçütü, Sınıflandırması ve Özürllere verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkında Yönetmelik

Resmi Gazete Tarihi: **16.12.2010**

Resmi Gazete Sayısı: **27787 (Mükerrer)**

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 - (1) Bu Yönetmelik; özürllü sağlık kurulu raporlarının alınışı, geçerliliği, değerlendirilmesi ve özürllü sağlık kurulu raporu verebilecek yetkili sağlık kurumlarının tespiti ile ilgili usul ve esasları belirlemek; özürllülerle ilgili derecelendirmelere, sınıflandırmalara ve tanımlamalara gereksinim duyulan alanlarda ortak bir uygulama geliştirmek ve uluslararası sınıflandırma ve ölçütlerin kullanımının yaygınlaştırılmasını sağlamak amacıyla hazırlanmıştır.

Kapsam

MADDE 2 - (1) Bu Yönetmelik özürllere sağlanan haklardan ve verilecek hizmetlerden yararlanmak üzere istenilen özürllü sağlık kurulu raporları ile özürllü sağlık kurulu raporu verebilecek yetkili sağlık kurumlarını ve özürllülerle ilgili sınıflandırma ve ölçütleri kapsar.

(2) 8/10/1986 tarihli ve 86/11092 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Türk Silahlı Kuvvetleri Sağlık Yeteneği Yönetmeliği kapsamında asker hastanelerince malullük aylığı bağlanacaklara verilecek özürllü sağlık kurulu raporları ve sosyal güvenlik kuruluşlarınca primli sisteme tabi olanlara bağlanacak malullük aylıkları için istenecek özürllü sağlık kurulu raporları bu Yönetmelik kapsamında değerlendirilmez.

Dayanak

MADDE 3 - (1) Bu Yönetmelik, 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 1/7/1976 tarihli ve 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Gücsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun, 7/5/1987 tarihli ve 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu ile 1/7/2005 tarihli ve 5378 sayılı Özürllüler ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 5 inci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 - (1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Ağır özürllü: Özür durumuna göre özür oranı %50 ve üzerinde olduğu tespit edilenlerden günlük yaşam aktivitelerini başkalarının yardımı olmaksızın yerine getiremeyeceğine özürllü sağlık kurulu tarafından karar verilen kişileri;

b) Balthazard formülü: Kişinin özür oranı belirlenirken birden fazla özrü olanlar için kullanılan hesaplama şeklini,

c) Özürlü: Doğuştan veya sonradan; bedensel, zihinsel, ruhsal, duyuşal ve sosyal yeteneklerini çeşitli derecelerde kaybetmesi nedeniyle toplumsal yaşama uyum sağlama ve günlük gereksinimlerini karşılamada güçlükleri olan ve korunma, bakım veya rehabilitasyon, danışmanlık ve destek hizmetlerine ihtiyaç duyan kişiyi,

ç) Özürlü sağlık kurulu: Kişilerin hastalık ve özürleri hakkında karar vermeye yetkili olan ve bu Yönetmeliğin 6 ncı ve 7 nci maddelerinde belirtilen organları,

d) Özürlü sağlık kurulu raporu: Özürlü sağlık kurulunca hazırlanan, kişilerin özür ve sağlık durumu ile kullanım amacını belirten belgeyi,

e) Özürlülük sınıflandırması: Önemli bir sağlık ögesi olarak özürlülüğün tanımı konusunda ortak ve standart bir dil ve çerçeveyi,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Özürlülük Sınıflandırması

Özürlülük sınıflandırması

MADDE 5 - (1) Özürlülere ilişkin sınıflandırma çalışmalarında, sınıflandırma sistemi olarak; Dünya Sağlık Örgütü tarafından sağlık ve sağlıkla ilgili durumların tanımlanması için ortak standart bir dil ve çerçeve oluşturmak amacı ile geliştirilen ve insanın işlevselliği ve kısıtlılıklarla ilgili durumlarının tanımlanmasını sağlayan çok kapsamlı uluslararası bir sınıflandırma sistemi olan İşlevsellik Yetiyitimi ve Sağlığın Uluslararası Sınıflandırması esas alınır.

(2) Özürlülerin sağlığı ile ilgili durumlarının tanımlanmasında ve her türlü bilginin kodlanmasında, çeşitli disiplinler ve hizmetler açısından verilerin toplanmasında, kaydedilmesinde ve karşılaştırılmasında, özürlülerin tedavisi, rehabilitasyonu, eğitimi ve istihdamı ile ilgili hizmetlerin değerlendirilmesinde, planlanmasında İşlevsellik Yetiyitimi ve Sağlığın Uluslararası Sınıflandırması sisteminin kullanılması amacıyla eğitim, öğretim, uygulama ve yaygınlaştırma hizmetleri Özürlüler İdaresi Başkanlığının koordinatörlüğünde, ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum örgütleri, üniversiteler ve ilgili meslek kuruluşlarının işbirliği ile yürütülür.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Özürlü Sağlık Kurulu Raporu Düzenleme Usul ve Esasları

Özürlü sağlık kurulunun teşkili

MADDE 6 - (1) Özürlü sağlık kurulu; iç hastalıkları, göz hastalıkları, kulak-burun-boğaz, genel cerrahi veya ortopedi, nöroloji veya ruh sağlığı ve hastalıkları uzmanlarından oluşur.

(2) Özürlü sağlık kurulu raporu vermeye yetkili sağlık kurumunda, fizik tedavi ve rehabilitasyon uzman hekiminin bulunması halinde, bu uzmanın özürlü sağlık kurulunda yer alması zorunludur.

(3) Değerlendirilecek özür, birinci fıkrada sayılan uzmanlık dallarının dışında ise ilgili dal uzmanının da kurulda bulunması şarttır. Kurulda bulunan hekimler birbirlerinin yerine karar veremezler.

(4) Eğitim ve araştırma hastanelerinde özürlü sağlık kuruluna şefler, bulunmadıkları zaman şef yardımcıları veya şeflerin görevlendirecekleri uzman hekimler girerler. Kurulun başkanı, bu Yönetmeliğin 7 nci maddesinde belirtilen hastanelerin baştabibi veya baştabibin görevlendireceği şef veya ana bilim dalı başkanıdır.

(5) Asker hastanelerinde, Baştabip yardımcısı veya baştabipten sonraki en kıdemli uzman hekim; asker eğitim hastanelerinde ise baştabip tarafından görevlendirilecek diğer üyelerden kıdemli bir öğretim üyesi kurula başkanlık eder.

(6) Sadece bir organ ya da sistemi ilgilendiren özürü bulunanlar için özürlü sağlık kurulu, o özürü ilgilendiren branştan üç uzman ile oluşturulabilir. Bu kurulun başkanlığını ilgili şef ya da anabilim dalı başkanı yürütür.

Yetkili sağlık kurumları

MADDE 7 - (1) Bu Yönetmelikte belirtilen özürlü sağlık kurulu raporlarını düzenlemeye yetkili sağlık kurumlarını ve hakem hastaneleri Sağlık Bakanlığı belirler ve internet sitesinde yayımlar.

(2) Yetkili olmayan sağlık kurumları ile 6 ncı maddede belirtilen şekilde özürlü sağlık kurulunu teşkil edemeyen sağlık kurumlarının verdiği sağlık kurulu raporları değerlendirilmeye alınmaz.

Raporların düzenlenmesi ve özür oranının belirlenmesi

MADDE 8 - (1) Özürlü sağlık kurulu raporları, bu Yönetmeliğin ekinde yer alan EK-1 Özürlü Sağlık Kurulu Raporu Formuna uygun olarak düzenlenir.

(2) Kişinin özür oranı, özürlü sağlık kurulunca bu Yönetmeliğin ekinde yer alan EK-2 Özür Oranları Cetvelinde bulunan özür oranlarına göre yüzde (%) olarak belirlenerek özürlü sağlık kurulu raporunun ilgili bölümünde rakam ve yazı ile belirtilir. Bu cetvelde adı geçmeyen hastalık ve özürler ile bunlara ait özür oranları, fonksiyon kayıplarına göre özürlü sağlık kurulunca değerlendirilerek belirlenir.

Özürlü sağlık kurulu raporunun doldurulması

MADDE 9 - (1) Özürlü sağlık kurulu raporu formu eksiksiz olarak doldurulur. Özürlü sağlık kurulu raporu, bu Yönetmeliğin ekinde yer alan EK-1 Özürlü Sağlık Kurulu Raporu Formunda gösterilen rapor şekline göre; poliklinik muayene tarihi, poliklinik kayıt numarası yazılmak suretiyle, bulgular ve teşhis ayrıntılı olarak yazılıp imza edilir. Yapılan muayene, tetkik ve laboratuvar bulgularına dair bilgiler özürlü sağlık kurulu raporu formuna eklenir. Özürlü sağlık kurulu, özürlü kişiyi bizzat görerek karar verir ve kişinin özür oranını bu Yönetmeliğin 8 inci maddesinde belirtilen esaslara göre belirler.

(2) Özre ilişkin klinik bulgular, radyolojik tetkikler ve laboratuvar bilgileri, bu Yönetmeliğin ekinde yer alan EK-1 Özürlü Sağlık Kurulu Raporu Formunda gösterilen raporun ön yüzündeki ilgili bölüme özetlenerek yazılır.

(3) Özürlü sağlık kurulu raporları kurul üyelerince mutlaka imzalanır. Okunaklı bir şekilde kaşelenir ve mühürlenir. 15 yaşından büyük özürlülere düzenlenecek olan özürlü sağlık kurulu raporlarında, özürünün fotoğrafının bulunması zorunludur.

(4) Kişinin ya da kişiyi sevk eden kurumun talebi halinde, kişinin sağlığına etkisi dikkate alınarak çalıştırılmayacağı işlerin niteliği ile raporun kullanım amacı bölümüne; bireyin yararlanmak istediği hak ve hizmetlere ilişkin talepleri belirtilir.

(5) Özürlü sağlık kurulu raporunun sonucu bölümünde yer alan "Ağır Özürlü" kısmında evet ya da hayır ifadesi yazılarak kişinin durumu belirtilir ve bu bölüm hiçbir suretle boş bırakılmaz.

(6) Özürlü sağlık kurulu raporunun ilgili kısmına kişinin özür grubu belirtilir. Gerekliğinde birden fazla özür grubu işaretlenir. Bu kısım boş bırakılmaz.

(7) Kişinin özür durumunun zaman içinde değişme ihtimali olduğu ve hastalık bulgularının tam olarak görülemediği durumlarda kişinin mevcut durumu esas alınarak süreli rapor düzenlenir.

(8) Özürlü sağlık kurulu raporlarının kişinin başvuru tarihinden itibaren en geç yirmi iş gününde tamamlanarak ilgiliye verilmesi esastır.

Özürlü sağlık kurulu raporuna itiraz

MADDE 10 - (1) Özürlü sağlık kurulu raporuna; özürlü, velisi veya vasisi veyahut raporu isteyen kurum tarafından itiraz edilebilir. İlgililer itiraz dilekçesi ve ilk özürlü sağlık kurulu raporunun tasdikli bir örneği ile birlikte, bulunduğu ilin sağlık müdürlüğüne başvurur. İl sağlık müdürlüğüne, özürlü sağlık kurulu raporu alacak kişi en yakın farklı bir özürlü sağlık kurulu raporu vermeye yetkili hastaneye gönderilir. İtiraz edilen özürlü sağlık kurulu raporu ile itiraz üzerine verilen özürlü sağlık kurulu raporundaki kararlar aynı yönde ise özürlü sağlık kurulu raporu kesinleşir.

(2) Özürlü sağlık kurulu raporlarının farklı olması durumunda, Sağlık Bakanlığınca belirlenmiş olan hakem hastanelerden, kişinin ikamet ettiği yere en yakın bir hakem hastaneye, kişi yeniden muayene edilmesi ve özürlü sağlık kurulu raporu tanzim edilmesi amacıyla yine il sağlık müdürlüğü kanalıyla gönderilir. Hakem hastanenin özürlü sağlık kurulunca verilen kararı kesindir.

(3) Milli Savunma Bakanlığına bağlı asker hastanelerince; Türk Silahlı Kuvvetleri personeline verilecek özürlü sağlık kurulu raporlarına itiraz esas ve usulleri Türk Silahlı Kuvvetlerinin ilgili mevzuat hükümlerine tabidir. Türk Silahlı Kuvvetleri personeline verilecek özürlü sağlık kurulu raporlarına yapılan itirazlar, Gülhane Askeri Tıp Akademisi Eğitim Hastanesi ve Gülhane Askeri Tıp Akademisi Haydarpaşa Eğitim Hastanesi ile yetkilendirilecek hastanelerce kesin olarak karara bağlanır.

Birden fazla özür durumunun bulunması

MADDE 11 - (1) Birden fazla hastalığı veya özrü bulunanların, özür oranları bu Yönetmeliğin ekinde yer alan EK-2 Özür Oranları Cetvelinde aksi belirtilmedikçe balthazard formülü ile toplanarak kişinin özür oranı hesaplanır.

(2) Balthazard formülü aşağıdaki şekilde uygulanır:

a) Özür oranları ayrı ayrı tespit edilir.

b) Bu oranlar en yüksekten başlanarak sıraya konulur.

c) En yüksek oran, özürünün tüm vücut fonksiyonunun tamamını gösteren % 100'den çıkarılır.

ç) Bu çıkarmada kalan miktar, sırada ikinci gelen özür oranı ile çarpılır. Çarpımın 100'e bölünmesinden çıkan rakam en yüksek özür oranına eklenir; böylece, birinci ve ikinci rahatsızlıkların özür oranı bulunmuş olur.

d) Özür ikiden fazla ise, birinci ve ikinci rahatsızlıkların özür oranı birinci sıraya ve üçüncü sıradaki özür oranı ise ikinci sıraya alınarak formül tekrarlanır.

e) 60 yaşın üzerindeki kişilerde hesaplanan özürlülük oranına Balthazard formülü ile % 10 eklenerek kişinin özür oranı bulunur.

(3) Balthazard formülünün uygulanmasına ilişkin olarak bu Yönetmeliğin ekinde yer alan EK-3 Balthazard Hesaplama Tablosu da kullanılabilir.

Kurul kararlarının kaydı

MADDE 12 - (1) Kurul kararlarının kaydı için özürlü sağlık kurulu raporu vermeye yetkili her hastanede ayrı bir özürlü sağlık kurulu kaydı tutulur. Kurul üyeleri, kaydedilen özürlü sağlık kurulu raporlarının suretlerini de imza ederler. Kararlara muhalefet edenler, raporun kurumda kalan nüshasına ve bu kayıt ortamına gerekçeli olarak muhalefet şerhini yazarak imza ederler. İlgiliye verilecek veya kurumuna gönderilecek rapor nüshaları kurula katılan bütün üyeler tarafından muhalefet gerekçesi yazılmaksızın imzalanır. Kararın oy birliği veya oy çokluğu ile verildiği, raporların karar bölümüne mutlaka yazılır.

(2) Özürlü sağlık kurulu kararları oy çokluğu ile alınır. Oyların eşit olması halinde, kurul başkanının kullandığı oy yönünde karar alınmış sayılır.

Özürlü sağlık kurulu raporunun geçerlilik süresi

MADDE 13 - (1) Özürlü sağlık kurulu raporunun sürekli olup olmadığı ile süreli raporlarda raporun geçerlilik süresi mutlaka belirtilir.

(2) Özürlü sağlık kurulunca kişinin özür durumunun sürekli olduğuna karar verilmesi durumunda, özürlü sağlık kurulu raporunun ilgili bölümünde bu durum belirtilir. Ancak özür durumunun değişmesi halinde, kişinin talebi üzerine rapor ve buna bağlı kişinin özür oranı yeniden belirlenir.

(3) Özürlü sağlık kurulunca özür oranının özür durumunun sürekli olmadığına karar verilmesi halinde de bu husus ilgili bölümde belirlenerek özürlü sağlık kurulu raporunun geçerlilik süresi belirtilir. Zaman içinde değişebilen veya kontrolü gerektiren hastalıklar, hastanın önceki özürlü sağlık kurulu raporu da kurula sunularak, özürlü sağlık kurulunun belirleyeceği süre içinde yeniden görüşülür ve karara bağlanır.

(4) Bu Yönetmelik hükümlerine göre alınmış olan sürekli raporlar ile süreli raporların geçerlilik süresi dolmadan tekrar rapor alınmak istenmesi durumunda, mükerrer rapor tanzimini önlemek amacıyla, ilgililerin daha önce özürlü sağlık kurulu raporu alıp almadıklarına ilişkin beyanı istenir. İlgilinin beyanı üzerine veya bir başka şekilde, evvelce özürlü sağlık kurulu raporu verilmiş olduğunun tespiti halinde tekrar rapor verilmez. Kullanım amacına uygun olarak düzenlenmiş ve bu Yönetmelik hükümlerine göre alınmış olan sürekli raporlara sahip kişilerden kurumlarca yeniden rapor istenilmez.

Özürlü sağlık kurulu raporunun onaylanması ve verilmesi

MADDE 14 - (1) Raporların usulüne uygun olarak düzenlenip düzenlenmediği, formdaki bilgilerin tam olarak doldurulup doldurulmadığı kontrol edilerek, gerekiyorsa eksik ve

yanlışlıklar düzeltildikten sonra raporlar; kurum müracaatı ise üç nüsha, kişisel müracaatlarda ise iki nüsha olarak düzenlenir ve başhekim tarafından onaylanır.

(2) Özürlü sağlık kurulu raporunun bir nüshası ilgili kişiye verilir. İlgilinin talebi üzerine hazırlanmış olan özürlü sağlık kurulu raporlarından; özürünün yararlanabileceği hakları sayısınca veya talep ettiği sayıda çoğaltılarak imza edilir, onaylanır ve mühürlenerek ilgiliye verilir. Kurum müracaatlarında ise raporun bir nüshası raporu isteyen kuruma gönderilir.

(3) Raporun bir nüshası, gerektiğinde belgelendirilmesi amacıyla raporu veren sağlık kurumunda saklanır. Raporların saklanma usul ve esasları; sağlık kurumlarının bağlı bulunduğu kurumların ilgili mevzuatına tabidir.

(4) Özürlü sağlık kurulu raporu vermeye yetkili sağlık kurumları, özürlü sağlık kurulu raporlarına ait bilgileri Sağlık Bakanlığı veritabanına aktarır. Sağlık Bakanlığı, veritabanındaki bu bilgileri, Özürlüler İdaresi Başkanlığının belirlediği veri yapısında Ulusal Özürlüler Veritabanına aktarılmak üzere her ayın ilk haftası Özürlüler İdaresi Başkanlığına elektronik ortamda gönderir. Ayrıca, Sağlık Bakanlığı bu bilgilerin Ulusal Özürlüler Veritabanına aktarılması amacıyla uygun servisler hazırlar. Özürlülük bilgilerinin Ulusal Özürlüler Veritabanına aktarılmasına yönelik teknik yöntem ile özürlülük bilgilerinin elektronik ortamda alınmasına ilişkin usul ve esaslar Özürlüler İdaresi Başkanlığı tarafından belirlenir.

Vergi indirimine esas raporlar

MADDE 15 - (1) 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu hükümlerine göre, sakatlık indirimine esas olmak üzere düzenlenen raporlarda, raporu düzenleyen sağlık kurulu tarafından işverenin bulunduğu yerdeki il defterdarlığına gönderilen özürlü sağlık kurulu raporu esas alınır.

5233 sayılı Kanun kapsamında verilecek raporlar

MADDE 16 - (1) 17/7/2004 tarihli ve 5233 sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılanması Hakkında Kanun kapsamında verilecek sağlık kurulu raporlarında bu Yönetmeliğin özür oranlarına ilişkin hükümleri uygulanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Atıflar

MADDE 17 - (1) 16/7/2006 tarihli ve 26230 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Özürlülük Ölçütü, Sınıflandırması ve Özürlülere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkında Yönetmelik ile 6/2/1998 tarihli ve 98/10746 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Özürlülere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkında Yönetmelik hükümlerine yapılan atıflar bu Yönetmelik hükümlerine yapılmış sayılır.

Kazanılmış haklar

MADDE 18 - (1) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce; özürlüler için düzenlenmiş sağlık kurulu raporlarıyla belirlenmiş olan özür oranları, çalışma gücü kayıp oranları, vücut iş görme gücü kaybı oranları, tüm vücut fonksiyon kaybı oranları geçerli olup bu oranlara dayanılarak sağlanmış sosyal destek ve yardım hizmetlerinin sürdürülebilmesi için yeniden özürlü sağlık kurulu raporu düzenlenmez.

(2) Ancak, süreli verilen raporlar ile ilgili olarak hastaneye yeniden sevk işlemi uyarınca veya herhangi bir sebeple yeni bir rapor istenmesi durumunda, özür oranları, bu Yönetmelik hükümlerine göre yeniden belirlenir.

Yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 19 - (1) 16/7/2006 tarihli ve 26230 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Özürlülük Ölçütü, Sınıflandırması ve Özürlülere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkında Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 20 - (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 21- (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Özürlüler İdaresi Başkanlığının bağlı bulunduğu Bakan ile Sağlık Bakanı yürütür.